

OKBN Jaarvergadering 2018

Stand van zaken

* Museum Boijmans van Beuningen, Erik van Bortel:

Belangrijkste is eigenlijk dat ons bibliotheekdepot sinds december geheel is verhuisd naar een externe locatie. Bezoekers kunnen nog wel terecht in de studiezaal (de boeken van de studiezaal en de boeken in het prentenkabinet zijn nog wel in het museum), maar moeten de meeste boeken van te voren aanvragen omdat we maar 2x per week terecht kunnen op de externe locatie.

* UB UvA, Martien Versteeg:

De Bibliotheek UvA-HVA werkt aan een organisatieplan. Het beoogde doel is de organisatie wat meer in te richten volgens de diensten van de bibliotheek. Dat zijn er voor de Bibliotheek UvA zo'n 30. Het beschrijven van diensten is van belang voor de transparantie naar de faculteiten toe. De organisatieaanpassing behelst een andere inrichting van de leidinggevenden, het herpositioneren van een aantal sectoren, afdelingen en/of teams en de inrichting van de diensten volgens een matrixmodel. De sector Informatiespecialisten, waar ik deel van uitmaak, wordt in dit plan een afdeling met als gevolg geen directe vertegenwoordiging in het managementteam.

Wat mij zelf betreft, kan ik melden dat ik sinds 2017/18:

- Lid ben van de dienst Auteursrecht. Voor het gebruik van teksten binnen het wetenschappelijk onderwijs is dit jaar de Easy Access regeling met de Stichting Pro tot stand gekomen.
- Lid ben van de Activiteitencommissie die tot doel heeft de UB (Singel 425) en de bibliotheek PCHH op te leuken en het verzorgen, in overleg met de opleidingen, van kleine tentoonstellingen in deze twee bibliotheken.
- Coördinator Geschenken ben geworden

In 2017/18:

- Oriëntatie op Digital Humanities, andere bibliotheekmedewerkers bekijken in het kader van het UKB wat DH kan betekenen voor wetenschappelijke bibliotheken.
- Implementatie van een Relatienetwerk, waarin de contacten van de informatiespecialisten met de opleidingen, structureel worden vastgelegd. In het kader daarvan zijn in het voorjaar gesprekken gevoerd met promovendi.
- Implementatie van Topdesk t.b.v. afhandeling van vragen. Topdesk maakt het mogelijk de vragen die via de website van de bibliotheek worden gesteld (en de antwoorden daarop) te monitoren. De meeste inhoudelijke vragen op het terrein van kunstgeschiedenis komen echter direct bij mij via mail.

Collectie en opleiding

- Vorig jaar ben ik begonnen met het werken op locatie (embedded). Het betreft 2 uur per week voor de opleiding Kunstgeschiedenis.
- In het kader van Informatievaardigheden worden door mij instructies voor Zotero gegeven.
- E-books worden sinds dit voorjaar besteld via GOBI.
- In november vond een trial plaats op Arts Premium Collection van ProQuest. Er wordt een licentie genomen op deze database die bestaat uit een negental databases op het terrein van uitvoerende en beeldende kunsten. Er wordt nog nagegaan of n.a.v. deze nieuwe licentie één of meer bibliografische

databases op het gebied van kunst kunnen worden opgezegd.

- Het herplaatsingsproject voor publicaties van de Faculteit Geesteswetenschappen in open opstelling is afgerond. Alles staat nu volgens Library of Congress Classification.

*** RKD, Marianne de Voogd:**

- Reorganisatie per 1/1/2018, waar in de 2^e helft van 2017 een verandertraject aan vooraf is gegaan en ook nu is de organisatie nog in beweging met o.a. opzet van front-office.
- Andere opzet van de organisatie, waarbij binnen de afdeling collecties gewerkt wordt vanuit processen en niet meer vanuit collectieonderdelen (beeld/boek/archief)
- Werving nieuw hoofd collecties loopt momenteel. Sinds vertrek van Roman Koot, een jaar geleden, is de afdeling geleid door een interim
- Verhuizing naar andere locatie in Den Haag, maar details en termijn nog niet bekend.
- Uitvoering project voor digitalisering beelddocumentatie is aanstaande.

*** Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, Marcel van Bommel:**

Vanaf september 2017 biedt de bibliotheek als 'werkplaats', samen met twee docenten, het Research Lab 'Making & Thinking' aan in het kader van het Individueel Studietraject (IST). Studenten kiezen uit het IST-aanbod een Lab ('Material' of 'Research') dat ze vervolgens tijdens één semester volgen. De nadruk in het Making & Thinking Lab ligt op het tegelijkertijd maken van werk en het doen van research. Het biedt de bibliotheek o.a. de mogelijkheid om meer deel te nemen aan het onderwijs zelf. De bibliotheekmedewerkers zijn enthousiast over deze nieuwe ervaring en werkwijze. Op 16 mei is het tweede Lab met de presentatie van het process book en een tentoonstelling succesvol afgesloten.

Sinds april jongstleden zijn we gestart met de Library Lectures. Met deze lezingenreeks willen we de bijzondere collectie meer onder de aandacht brengen. Docenten en studenten krijgen de mogelijkheid om na afloop van de lezing de werken ook daadwerkelijk zelf te bekijken.

Gedurende het gehele afgelopen schooljaar waren er renovatiewerkzaamheden aan de glazen dakconstructie van o.a. de bibliotheek. Om er voor te zorgen dat de bibliotheek tijdens deze werkzaamheden open kon blijven en er veilig gewerkt kon worden, is er een tijdelijk verlaagd houten plafond gemaakt. Met name de steigerconstructie om dit plafond te ondersteunen gaat ten koste van een aantal studieplekken. Na de zomervakantie zijn de werkzaamheden klaar.

*** Eye Filmmuseum, Nita Smit:**

Voor Eye Filmmuseum is de publicatie van het collectiebeidsplan 2018-2021 een belangrijk wapenfeit. Het Collectiebeidsplan 2018-2021 staat op de EYE Website en is via deze link te downloaden

<https://www.eyefilm.nl/over-eye/nieuws/ambities-met-de-eye-collectie-nu-te-lezen-in-collectiebeidsplan-2018-2021>

Verder leuk Eye nieuws is:

De tentoonstelling van Alex van Warmerdam in Eye van 10 juni tot 2 september. Interessant ook voor kunsthistorici, omdat van Warmerdam totaalkunstenaar is (o.a.

schilderen)<https://www.eyefilm.nl/tentoonstelling/alex-van-warmerdam>

Als er belangstelling is voor een tentoonstellingsbezoek, gecombineerd met een rondleiding in het Eye Collectiecentrum, kan met mij contact worden opgenomen nitasmit@eyefilm.nl

De Parade is ook een leuk zomer evenement waaraan Eye meedoet. De Parade is van 29 juni t/m 2 sept en begint in Rotterdam. Vervolgens Utrecht. Daarna Den Haag en besluit in Amsterdam.

Eye Filmmuseum keert deze zomer terug naar de plek waar de filmgeschiedenis begon. Cinéma Magique – een tent op de Parade met projecties op acht grote schermen – is een eerbetoon aan de begintijd van de cinema, toen kermisexploitanten rondtrokken met hun reisbioscoop. Bewegend beeld was rond 1910 al een kleurrijk wonder en verrassend gevarieerd

<https://www.eyefilm.nl/over-eye/nieuws/cin%C3%A9ma-magique-eye-deze-zomer-op-de-parade>

In het collectiecentrum zijn we bezig met allerlei filmerfgoedprojecten, in samenwerking met collega-organisaties. Zoals bijvoorbeeld met het IISG onderzoek doen naar de digitalisering van het archief van de activistische organisatie Cineclub vrijheidsfilms. We organiseren samen met de Appel in september een filmavond rondom VJ Pionier Peter Rubin (1941-2015). Rubin heeft een grote rol gespeeld in de culturele scene in Nederland en daarbuiten. We zijn nog druk bezig met de inventarisatie van zijn archief.

Wil je nog meer weten over onze activiteiten, neem dan contact met me op. Informatie over de Eye Study is te vinden op deze pagina.

<https://www.eyefilm.nl/collectie/over-de-collectie/research>

*** Van Goghmuseum, Michiel Goosen:**

- Na een verhuizing naar de Gabriël Metsustraat in het voorjaar van 2018 is in april de leeszaal en het depot van de bibliotheek van Van Gogh Museum opgeleverd en ingewijd. Tijdens de verbouwing is het werk, dankzij de inzet van de bibliotheekmedewerkers, gewoon doorgegaan.

- Er is een grote start gemaakt met de digitalisering van de documentatie van het Van Gogh Museum. Wanneer het project is afgerond zullen pakweg 1 miljoen scans beschikbaar en doorzoekbaar zijn gemaakt (betreft ongeveer 350:000 documenten).

*** Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch, Wil van Gils:**

[...] ik ga in juli met pensioen.

Er komt gedeeltelijk vervanging, waarvoor de procedure nu nog loopt. Ook zijn de ontwikkelingen rond de bibliotheek nog niet duidelijk: wij moeten de bibliotheekruimte die wij sinds 2013 samen met Het Noordbrabants Museum deelden verlaten en het is nog een vraag waar onze bibliotheek ondergebracht gaat worden.

Ik ga ervan uit dat mijn opvolger aangesloten zal blijven bij de OKBN, zodat jullie op de hoogte zullen blijven van ons museum.

Ik wens de OKBN en alle leden veel succes.

*** Boekmanstichting, Hilde Klein:**

De Boekmanstichting is zich meer en meer aan het ontwikkelen tot kenniscentrum op het gebied van kunst-, cultuur en beleid. Naast de bibliotheek en het kwartaal tijdschrift Boekman en de vrij recente Cultuur Index Nederland coördineert de Boekmanstichting nu ook het Compendium for International Cultural Policies and trends in Europe, het internationale platform voor cultuurbeleid :

<https://www.culturalpolicies.net/web/international-cultural-cooperation.php>

Daarnaast werd in 2017 met Atlas voor Gemeenten gewerkt aan een Regionale Cultuurindex. In lijn met het activiteitenplan is ingezet op versterking van het onderzoeksteam en communicatie.

Deze ontwikkelingen en het feit dat er minder fysieke bezoekers komen houdt een verschuiving van de taken van de bibliotheekmedewerkers in. Waar eerst zo uitgebreid mogelijk werd gecollectieerd ten behoeve van het culturele veld, onderzoekers en beleidsmakers, wordt nu behalve deze doelgroepen ook gecollectieerd ten behoeve van (interne) publicaties en vragen uit het werkveld. Het aantal online bezoeken van de catalogus van de bibliotheek blijft onverminderd stijgen. Ter vergelijking: (online) catalogus bezoeken 42.547 in 2017 tegenover 38.644 in 2016.

De bibliotheek heeft afscheid moeten nemen van een zieke medewerkster. Hiermee kwam ook de vervanger te vervallen. De fte is niet verder opgevuld. Dit had consequenties voor de werkzaamheden. De bibliotheek was al over gegaan op minder openingstijden, nu is ook gekeken naar tijdsbesparing qua collectioneren. Qua collectie zetten we nu vooral in op aanschaf van documenten die onze kwaliteit en uniciteit onderstrepen. Soms noteren we wel iets in de catalogus zonder het daadwerkelijk aan te schaffen, omdat we een onderwerp bij onze collectie vinden passen. We zorgen dan voor een doorverwijzing naar WorldCat en bibliotheken in Nederland die het wel in hun bezit hebben. Dit zien we als een extra service en een manier om de continuïteit van de collectie te waarborgen. Naast collectioneren werkt de bibliotheek ook aan haar zichtbaarheid door lezingen te organiseren. Zoals Onderzoek in Zicht, een langlopende reeks die onderzoekers een podium biedt om hun dissertatie aan een geïnteresseerd publiek voor te leggen. Verder zijn we reeksen gestart die te maken hebben met ofwel een publicatie uitgegeven door de Boekmanstichting zoals in 2017: De waarde van Cultuur, of, zoals nu een reeks over diversiteit/ inclusiviteit n.a.v. het zomerthema van tijdschrift Boekman. In de toekomst willen we meer reeksen organiseren die te maken hebben met een thema dat behandeld wordt in het tijdschrift Boekman, aangevuld met cijfers uit de Cultuur Index Nederland. Zo proberen we Boekmanbreed meer eenheid uit te stralen en daarmee ook een duidelijker gezicht te krijgen in de culturele sector.

De bibliotheek blijft de focus leggen op digitale documenten.

***Stedelijk Museum Amsterdam, Michiel Nijhoff:**

De bibliotheek SMA zit nu in Worldcat, en via Worldcat ook in groepscatalogus Adamnet. De bibliotheek was penvoerder van een project waarbij een aantal Amsterdamse bibliotheken hun bezit in Worldcat en Adamnet konden laten uploaden bij OCLC. Eye, Van Gogh, Boekmanstichting, Atria, IHLIA, Meertens Instituut en Stedelijk Museum kregen daarvoor subsidie van PICA. Van de 180.000 titels van het Stedelijk bleek bijna 50% nog niet in Nederland aanwezig te zijn.

De bibliotheek van het Stedelijk is van 16 juli tot 16 september gesloten voor publiek. Dat wil zeggen dat mensen slechts op afspraak kunnen komen. De sluiting houdt verband met het niet invullen van een vacature die verleden jaar ontstond na pensionering van Willem van Beek.

Er wordt gewerkt aan het werven van een tiental bijzondere begunstigers, mensen die 1500.- per jaar betalen gedurende tenminste vijf jaar. Dit om het acquisitiebudget op peil te houden.

Er is eveneens privé geld voorhanden om een tentoonstellingsruimte voor de bibliotheek in te richten in een studio tegenover de leeszaal.

Bijzondere aanwinsten: er werden veel catalogi van wereldtentoonstellingen aangeschaft, van 1850 tot nu. Bovendien werd het tijdschrift Der Ararat (1920) verworven, losse nummers in mint condition, een complete set.

De komende jaren zal het Stedelijk Museum twee collectieonderdelen en de daarbij behorende documentaire collecties als research center gaan presenteren: Russische (avant-garde) kunst, en Time based Arts. 19 juni wordt in het Stedelijk een gezamenlijke website op dat laatste gebied gepresenteerd. Het videobezoek van het Van Abbe, De Hallen, LIMA, Boijmans en het Stedelijk wordt zo tezamen toegankelijk. De video's zelf zijn in gedigitaliseerde vorm alleen te zien bij de instellingen die ze bezitten.

*** Willem de Kooning Academie, Wilma Knol**

1. Samen met collega docent Jojanneke Gijsen ben ik nu een doorlopende leerlijn informatievaardigheden BA opleidingen aan het beschrijven;
2. Eveneens met Jojanneke een cursus aan het maken om aan docenten te geven: Train de trainer. Docenten zullen in 2018-2019 aan 1e jaars de eerste stappen van informatievaardigheden geven binnen hun eigen onderwijsinhoud;
3. Ik heb mijn Basiscursus Didactische Bekwaamheid gehaald, een Incompany cursus gericht op beeldend kunstonderwijs, landelijk gecertificeerd;
4. Als onderdeel van de ontwikkeling van ons Research Station, ben ik aan het onderzoeken welke alternatieven er zijn voor dvd's. Mocht ik inderdaad niet aanwezig kunnen zijn, zouden jullie deze vraag dan kunnen voorleggen aan de aanwezigen?
5. Alle tijdschriftabonnementen (65) zijn m.i.v. 1 januari 2018 opgezegd (al vorig jaar door ons aangevraagd bij de beheerder van de collectie). Ik ben alle tijdschrifttitels nu aan het nalopen. Met de feedback vanuit de academiemeenschap op dit ingrijpende besluit, ben ik een advies aan het formuleren over herneming of aangaan van andere abonnementen.

***DAL, Mariska van der Burgt (nieuw lid OKBN):**

Sinds kort noem ik mij de bibliothecaris van DAL, een levende bibliotheek van makers (in ontwikkeling).

DAL staat voor Digitale Artiesten Librije (het wordt tweetalig DAL is ook : Digital Artists Library) DAL is bedacht vanuit mijn jarenlange omgang met een groot publiek dat kortstondig een werk ziet/beleefd. Hoe communiceer je met deze duizenden mensen in korte tijd over de achtergrond van de makers? Hoe laat je bezoekers het werk in de context van de maker ervaren?

Een bezoeker aan DAL moet zeker zijn/haar weg weten te vinden naar de verschillende collecties en bibliotheken van de OKBN. Immers alle informatie in DAL is digitaal, de originele werken/boeken en andere documentatie zijn elders.

DAL kent een heldere structuur opgebouwd uit een oneindige schakeling van schijven, een digitale slang. Ieder schijf beschrijft een maker (kunstenaar/architect/ontwerper/en ieder ander creatief beroep). De structuur van de schrijf bestaat uit drie kernen:

een 1-minuut portret, een ontwikkelingsprofiel opgebouwd uit jaarringen en voetsporen op de wereldkaart, de grootste kern is "collecties" waarin een werk met alle contactmomenten centraal staat, een waar universum.

In 2018 werk ik aan de ontwikkeling met als streven om DAL de ideële onafhankelijke kennisbron van makers te laten worden.

*** Rijksmuseum, Saskia Scheltjens:**

De Rijksmuseum Research Library werd in 2016 geïntegreerd in de nieuwe afdeling Research Services, samen met twee andere subafdelingen vanuit het Rijksprentenkabinet en Bureau Collecties. De nieuwe afdeling is verantwoordelijk voor het beheer van alle informatie en data over de collectie van het Rijksmuseum. De afdeling bestaat uit vijf subafdelingen (Bibliotheekadministratie, Studie & Leeszaal, Depot, Collectie Informatie en Collectie Automatisering). Per subafdeling werden binnen Research Services de taken, personeelscapaciteit, budget en projecten voor het komende jaar bepaald. Elke subafdeling heeft een eigen coördinator, en globaal heeft de afdeling een – allereerste - conservator Bibliotheekcollecties. Voor de bibliotheek is dat respectievelijk Nel ten Brug en Geert-Jan Koot. Het hoofd van de hele afdeling is Saskia Scheltjens. Momenteel werken er 12 medewerkers voor de bibliotheek, waarvan 2 vrijwilligers en 2 tijdelijke projectmedewerkers. In totaal werken er momenteel voor de hele afdeling 34 medewerkers. Begin 2018 werd het formele reorganisatietraject door de directie afgesloten.

Bij de bibliotheek wordt er op het vlak van collectievorming, mede dankzij de aanstelling van een conservator, nog meer dan voorheen geïnvesteerd in de verdieping en uitbreiding van de collectie. Deze strekt zich sinds enkele jaren ook inhoudelijk uit tot de 20e eeuw. Daarbij wordt zeer nadrukkelijk geprobeerd uit het vaarwater te blijven van andere collega-bibliotheken door te focussen op specifieke onderdelen die nergens anders worden verzameld. Maar ook antiquarisch wordt vanaf nu de collectie meer systematisch aangevuld. De aanwinsten kunnen sinds begin 2018 online worden gevolgd op een (voorlopig enkel Nederlandstalige) blog waar de hoogtepunten worden besproken en getoond, maar waar ook een maandelijkse geïllustreerde selectieve aanwinstenlijst is te bekijken en een volledige maandelijkse aanwinstenlijst:
<https://theartofinformationblog.wordpress.com/aanwinsten/>.

Qua ontsluiting bij de bibliotheek loopt de catalogisering van de reguliere aanwas uit aankoop en ruil parallel aan de wat meer ongelijkmatige schenkingen of aankopen van grotere gehelen. Deze worden vaker projectmatig ontsloten, al dan niet met vrijwilligers of projectmedewerkers. De afgelopen maanden is er ingezet op extra training van het personeel voor het gebruik van RDA en wordt het catalogiseringsbeleid en de -handleiding grondig geactualiseerd.

Eind 2018 moet het beveiligingsproject van de bibliotheek zijn afgerond waarbij alle publicaties in de bibliotheekcollectie werden voorzien van RFID beveiliging. Daaraan werkten sinds 2015 twee projectmedewerkers voltijds. In dit laatste jaar werd dit teruggebracht tot 1 projectmedewerker. Maar ondertussen is het project al zodanig ver gevorderd dat er begonnen is met het eerste project wat daarop kan verder bouwen, namelijk geautomatiseerde standplaatscontrole. Daarbij wordt met een RFID scanner plank per plank de collectie vergeleken met de informatie in de catalogus. Dit is een project van de subafdeling Depot wat eind dit jaar moet zijn afgerond. Het is de eerste systematische inventaris sinds vele jaren.

In de Studie- en Leeszaal werd een extra medewerkster tijdelijk aangeworven om de actieve publiekswerking verder mee uit te werken. In samenwerking met de subafdeling Collectie Informatie wordt de taak van informatiedienstverlening over de collectie verder uitgewerkt, zowel ter ondersteuning van de interne medewerkers als van de externe bezoekers. Dit moet eind dit jaar resulteren in vernieuwde webpagina's met meer diensten. Een blog en een fotosite (Instagram) die informatie delen over de werking van de hele afdeling werden ook uitgerold:

<https://theartofinformationblog.wordpress.com>

https://www.instagram.com/saskiascheltjens_rijksmuseum/

Tot slot wordt er in samenwerking met de afdeling Events van het Rijksmuseum ook hard gewerkt aan de voorbereidingen van het internationale congres voor kunstbibliotheken op 4 en 5 oktober 2018 in Amsterdam. De kern van het programma ligt bij de werkgroep van de Art Discovery Group Catalogue, maar qua onderwerp zal er ook gefocused worden op digitale nieuwe ontwikkelingen die relevant zijn voor kunstbibliotheken. De call for papers is zo net afgerond en het programma werd enkele dagen geleden op de site gezet. Het is ook al mogelijk om te registreren. De prijs is bewust zo democratisch mogelijk gehouden. Dit is DE gelegenheid om in contact te komen met internationale collega's, of bestaande contacten te versterken: <https://www.rijksmuseum.nl/en/whats-on/symposiums/8th-international-conference-of-art-libraries>

Voor meer informatie:

Saskia Scheltjens, hoofd Research Services – s.scheltjens@rijksmuseum.nl – 020/6747183
Geert-Jan Koot, conservator Bibliotheekcollecties – g.koot@rijksmuseum.nl - 020/6747250

Nel ten Brug, coördinator Bibliotheekadministratie – n.ten.brug@rijksmuseum.nl – 020/6747238